

Jogbölcseleti előadások

Szerkesztette:

Szabó Miklós

Miskolc, 1998

TARTALOMJEGYZÉK

ELŐSZÓ	1
A JOG ALAPKÉRDÉSEI	
JOGI ONTOLÓGIA. AVAGY: „MI A JOG?” (SZABÓ MIKLÓS)	5
A létező dolgokról	6
A jogi ontológiáról	11
A jogi ontológia hiábavalóságáról	18
JOGI EPISZTEMOLOGIA. AVAGY: „HOGYAN ISMERHETŐ MEG A JOG?” (SZABÓ MIKLÓS)	27
A jogi episztemológia típusai	28
Scientia iuris	35
Ars iuris	40
Prudentia iuris	48
JOGI METODOLÓGIA. AVAGY: „HOGYAN MŰKÖDTETHETŐ A JOG?” (SZABÓ MIKLÓS)	51
A deduktív módszer	53
Az argumentatív módszer	60
Az eset-módszer	66
A JOG MEGÍTÉLÉSE	
A HELYES JOG (TAKÁCS PÉTER)	75
Jogi érvényesség és helyes jog	75
A természetjogi gondolkodás modelljei	81
Társadalmi és politikai eszmények	95
A JOGALKOTÁS JOGELMÉLETI PROBLÉMÁJA (BÓDIG MÁTYÁS)	111
Jogalkotás, racionalitás, történeti fejlődés	111
Jogalkotási koncepciók az európai jogi gondolkodásban	115
A jogalkotási koncepciók történeti kialakulása	118

A TÖRVÉNYHOZÓ HATALOM JOGI KORLÁTAI (GYÖRFI TAMÁS)	139
Bevezetés	139
Az alapjogok	142
Az egyenlőség	150
A jogbiztonság	156

A JOG NAGY DILEMMÁI

JOG ÉS IGASZÁGOSSÁG (TAKÁCS PÉTER)	163
Az igazságosság jelentései	163
Természetjog – pozitív jog – igazságosság	168
A jog igazságossága	170
A jogalkalmazás igazságossága	179
Igazságosság és más jogi értékek	184
Be kell-e tartani az igazságtalan törvényt?	190

DISZKRÉCIÓ ÉS MÉLTÁNYOSSÁG:

FOGALMAK A JOG ÉS AZ ÉRTEKEK HATÁRÁN (ZÖDI ZSOLT)	197
A diszkréció jelentése és típusai	197
A diszkréció jogelméleti problémái	201
A méltányosság lényege, története	203
A mérlegelést orientáló (magánjogi) méltányosság	205
A „könyörületes” („felmentő”, közjogi) méltányosság	209

EMBERI JOGOK (TAKÁCS PÉTER)	213
Az emberi jogok fogalma	213
Az emberi jogok eredete	217
Az emberi jogok XX. századi fejlődése	226
Az emberi jogok egyetemessége és jogi jellege	231

A JOG HATÁRAI

TRADÍCIÓ ÉS KRITIKA. A KRITIKAI JOGI GONDOLKODÁS MÚLTJA ÉS JELENE (SZABADFALVI JÓZSEF)	245
Marxista kritika	246
Kritikai gondolkodás a századfordulót követően	250
Critical Legal Studies mozgalom. Posztmodern kritika	256

JOGÖSSZEHASONLÍTÁS ÉS JOGELMÉLET (PÉTERI ZOLTÁN)	265
Jogösszehasonlítás: módszer vagy elmélet?	265
A jogösszehasonlítás mint tudomány	266
A jog összehasonlító vizsgálata és a jogcsaládok	276
<i>IUS COMMUNE</i> HAJDAN ÉS MAJDAN (SZABÓ BÉLA)	285
A <i>ius commune</i> fogalma és földrajzi keretei	286
A <i>ius commune</i> kialakulásának korszakai	288
A <i>ius commune</i> az új korban	295
A természetjog térnyerése	299
A <i>ius commune</i> alkonya	302
Vissza a <i>ius commune</i> hez?	307